

Hoeveel mensen hebben er ooit op de aarde geleefd?

De wereldbevolking heeft met 7 miljard inwoners een nieuwe mijlpaal bereikt. Zoveel mensen hebben er nooit tevoren tegelijkertijd op de aarde rondgelopen. Een hiermee samenhangende vraag, die met enige regelmaat opkomt, is hoeveel mensen er tot nu toe eigenlijk ooit op de aarde hebben geleefd.

De vraag hoeveel mensen er ooit op de aarde hebben geleefd is niet eenvoudig te beantwoorden, maar er zijn wel pogingen toe gedaan. De meest recente schatting (uit 2011) van het totale aantal mensen dat ooit op aarde rondliep is afkomstig van de Amerikaanse demograaf Carl Haub, die eerder al in 1995 en 2002 vergelijkbare schattingen maakte. Zijn berekeningswijze stoelt op drie factoren: het tijdsbestek van het ontstaan van de moderne mens, de gemiddelde omvang van de wereldbevolking en de vruchtbaarheid (geboortecijfer) in verschillende perioden.

Haub veronderstelt dat de moderne mens voor het eerst op de aarde rondliep rond 50.000 voor Christus. Ruim 40 millennia later, rond 8.000 voor Christus, toen de mens begon met landbouw, bedroeg de wereldbevolking volgens Haub 5 miljoen mensen. In de tussenliggende periode zijn dan ruim een miljard mensen geboren.

Vervolgens gaat Haub met (iets minder) grote stappen naar de huidige 7 miljard inwoners en berekent op basis van een aantal tussenliggende schattingsmomenten het aantal geboorten in de verschillende perioden (zie de tabel). Uiteindelijk komt hij op een aantal ooit geboren van bijna 108 miljard.

Het beginpunt van Haub is wel enigszins discutabel. Uit analyses door paleoantropologen van in Ethiopië gevonden schedels is bijvoorbeeld gebleken dat circa 160.000 jaar geleden al een vroege moderne mens (*Homo sapiens idaltu*) op de aarde leefde, die al erg leek op de huidige moderne mens (*Homo sapiens sapiens*). De statisticus Peter Grünwald maakte al in 2008 op basis van dit nieuwe beginpunt een herziene berekening met het model van Haub (zie Kuiper, 2008), en kwam op 300 miljoen extra geboorten uit. Maar ook met deze correctie blijft de schatting van het aantal mensen dat ooit op aarde heeft geleefd afgerond 108 miljard. De huidige wereldbevolking bedraagt ongeveer 6,5 procent van dit aantal.

Uiteraard blijft een dergelijke schatting een bijzonder hachelijke onderneming. De eerste grootschalige volkstellingen vonden pas aan het eind van de 18de eeuw plaats. De kennis over de omvang en groei van de wereldbevolking in de periode daarvoor is zeer fragmentarisch en beperkt. Andere onderzoeken naar de bevolkingsomvang en geboortecijfers in het (verre) verleden zullen dan ook ongetwijfeld (veel) hogere of lagere aantallen opleveren.

Peter Ekamper, NIDI, e-mail: ekamper@nidi.nl

DEMOS verschijnt 10 x per jaar en wil de kennis en meningsvorming over bevolkingsvraagstukken bevorderen.



Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen met bronvermelding wordt op prijs gesteld. Graag ontvangt de redactie een bewijsexemplaar.

Het NIDI is een instituut van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Het NIDI houdt zich bezig met onderzoek naar bevolkingsvraagstukken.

colofon

DEMOS	is een uitgave van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI).
Redactie	Nico van Nimwegen, hoofdredacteur Hanna van Solinge, eindredacteur Peter Ekamper, webredacteur
Adres	NIDI/DEMOS Postbus 11650 2502 AR 's-Gravenhage
Telefoon	(070) 356 52 00
E-mail	demos@nidi.nl
Internet	demos.nidi.nl / www.nidi.nl
Abonnementen	gratis
Basisontwerp	Harmine Louwé
Druk	Nadorp Druk b.v., Poeldijk

LITERATUUR:

- Haub, C. (2011), *How many people have ever lived on earth?* Population Reference Bureau. <<http://www.prb.org/Articles/2002/HowManyPeopleHaveEverLivedonEarth.aspx>>
- Köning, E. (red.) (2009), *Hoe sms't een Chinees? 100 alledaagse mysteries*. NRC Boeken, p. 69.
- Kuiper, R. (2008), Hoe veel mensen zijn ooit op aarde geboren? *Quest101*, november 2008.

HOEVEEL MENSEN HEBBEN OIT IN NEDERLAND GELEefd?

Ook voor Nederland zijn in het verleden schattingen gemaakt hoeveel mensen hier ooit hebben geleefd. Hierbij is wel een extra factor van belang: het gaat niet alleen om mensen die in Nederland zijn geboren, maar ook om degenen die vanuit het buitenland hier zijn komen wonen. In 2009 schatte historisch-demograaf Frans van Poppel, hiermee rekening houdend, het aantal mensen dat ooit op het huidige grondgebied van Nederland heeft geleefd op 72 miljoen (zie Köning, 2009). Als we daar het aantal geboorten en immigranten sinds 2009 bij optellen, komen we uit op een aantal van ruwweg 73 miljoen mensen.

Het aantal mensen dat ooit op aarde heeft geleefd (aantal ooit geboren)

Jaar	Bevolking (in mln.)	Geboorten per 1.000 mensen	Aantal geboorten sinds het vorige peiljaar (in mln.)	Aantal ooit geboren (in mld.)	Bevolking als % van aantal ooit geboren
160000 v.Chr.	-	80	300		
50000 v.Chr.	-	80	1.138	0,3	
8000 v.Chr.	5	80	46.025	1,4	0,3%
1	300	60	26.591	47,5	0,6%
1200	450	60	12.782	74,1	0,6%
1650	500	50	3.172	86,8	0,6%
1750	795	40	4.046	90,0	0,9%
1850	1.265	40	2.900	94,1	1,3%
1900	1.656	31-38	3.390	97,0	1,7%
1950	2.516	31	5.427	100,3	2,5%
1995	5.760	23	2.130	105,8	5,4%
2011	6.987			107,9	6,5%

Bron: eigen bewerking van Haub (2011).